

HD

«Elverumsfullmakten» 19/11-89

107569

Så har denne eiendommelige «Elverumsfullmakten» igjen kommet inn fra mørket. Kjell Fjærtøft har i sin nye bok forkynt at «fullmakta» aldri har eksistert. Fjærtøft er slett ikke den første som har hevdet dette, men straks er NTB ute: Jo da, fullmakten er entydig slått fast av norske historikere og statslærde, Høyesterett og av senere Storting. En dristig påstand! Entydigheten og enstemmigheten kan bare opprettholdes så lenge seriøs forskning av forholdene ikke aksepteres.

Ordskiftet av Hambros forskjellige formuleringer på Elverum, ble avsluttet av stortingsrepresentant Førre: «Når regjeringa etter grunnloven har ei slik fullmakt, så trenger den ikke ei ny». Denne klare konklusjon er underslått av seriøse historikere. Seinere på kvelden ble det imidlertid, etter forslag fra Hambro, gitt ei fullmakt, men det var ei fullmakt til åtte navngitte menn, som skulle være et rådgivende organ for regjeringa når Stortinget ikke var samla. Det må være fullstendig galt å hevde at Stortinget enstemmig ga regjeringa en ubegrensa råderett over liv og død, når det uomtvistelig ble gitt ei fullmakt til en komite på åtte stortingsrepresentanter, to fra hvert av de største partiene.

Stortingsmann Wright ga allerede i London justisminister Terje Wold beskjed om det feilaktige at regjeringa i sine provisoriske anordninger henviste til ei «Elverumsfullmakt». Ja, til og med Hambro mente ifølge Frede Castbergs dagbok 18.—23. februar 1945 at regjeringa Nygaardsvold i eksil skulle trekkes til ansvar for sin overskridelse av den provisoriske anordningsmyndighet. (Stornes: «Spor i vår nære historie», side 68—71). For øvrig, hadde regjeringa virkelig fått ei «generalfullmakt» av Stortinget 9. april, ville det ha vært en grov svikt av utenriksministeren å erklære overfor den tyske utsending dr. Brauer 10. april at regjeringa Nygaardsvold var villig til å gå av for å komme til en ordning med tyskerne. Det ville betydd at «fullmakta» hadde blitt overlatt i tyskernes varetekt.

Utenriksminister Koht har så seint som i 1956 gitt klart uttrykk for at noe Elverumsfullmakt har aldri eksistert.

Det må være et håp om at de virkelige forhold i det lange løp ikke kan skjules eller forties. Jeg viser til mine bøker «Spor i vår nære historie» (1988) og «Sataniske glør» (1989).

Arne Stornes